

1. Na parlamentarnim izborima **sljepe i slabovidne osobe nisu mogle glasati bez nečije pomoći** jer glasački listići nisu bili otisnuti na Brailleovu pismu. Koje im je izborno pravo prekršeno na opisanim izborima?
a) jednako   b) opće   **c) tajno**
2. Tko u Republici Hrvatskoj prema Ustavu Republike Hrvatske ima pravo **sudjelovati na izborima za Europski parlament?** (*Ustav RH Članak 146.*)
a) svi građani Europske unije   b) svi stanovnici Republike Hrvatske   c) samo državljani Republike Hrvatske
3. Kojim izbornim sustavom svaki birač bira jedan **dio parlamentarnih zastupnika u izbornim jedinicama prema načelu relativne većine**, a **drugi dio sa stranačkih lista na razini čitave zemlje kao jedne izborne jedinice?**
a) većinskim   **b) segmentiranim**   c) proporcionalnim
4. Kako se naziva zabrana svakoga medijskog izvještavanja o političkim strankama, kandidatima ili izbornim programima **na dan uoči izbora i na dan izbora?**
a) cenzura   **b) izborna šutnja**   c) manipulacija informacijama
5. Kojom vrstom **neposrednoga političkog izjašnjanja** birači mogu odlučivati **o prijedlogu promjene ustava?**
a) izborima   **b) referendumom**   c) zborom građana
6. Kojom su većinom glasova na parlamentarnim izborima u Ujedinjenome Kraljevstvu 2005. godine **pobijedili laburisti s 35,2 % osvojenih glasova u odnosu na konzervativce** s 32,4 % osvojenih glasova i liberalne demokrate s 22 % osvojenih glasova?
a) relativnom   b) apsolutnom   c) dvotrećinskom
7. Na jednome izbornom mjestu od građana se **pod prijetnjom traži da fotografiraju glasački listić kao dokaz glasanja** za određenoga kandidata. Koje je izborno pravo prekršeno građanima u opisanome primjeru?
a) tajnost   b) izravnost   c) jednakost
8. Koja od navedenih značajka obilježava **demokratske izbore?**
a) imovinski cenzus   **b) stranački pluralizam**   c) posredno glasovanje
9. **Koji građani** u Republici Hrvatskoj prema Ustavu Republike Hrvatske imaju **aktivno i pasivno biračko pravo na izborima za Europski parlament?**
a) svi građani Europske unije   b) svi državljani Republike Hrvatske   c) svi stanovnici Republike Hrvatske
10. Na **slobodnim višestranačkim parlamentarnim izborima tajnim glasanjem** sudjelovali su u jednome selu samo državljani stariji od 80 godina jer su se svi ostali radno aktivni stanovnici iselili. Kako se naziva vrsta izbora iz opisanoga primjera?
a) nekompetitivni izbori   **b) kompetitivni izbori**   c) semikompetitivni izbori
11. Na kojim izborima, **osim na onima za Europski parlament**, može birati i biti biran **Belgijac s boravištem u Republici Hrvatskoj?**
a) na lokalnim   b) na predsjedničkim   c) na izborima za Hrvatski sabor
12. Koji od navedenih procesa tijekom predizborne kampanje **obilježava demokratske izbore?**
a) postojanje jedne političke opcije   b) kontrola izbora od vladajuće stranke   **c) nadmetanje dviju političkih stranaka**
13. Koja se metoda **proporcionalnoga izbornog sustava** primjenjuje ako se glasovi birača u jednoj izornoj jedinici pretvaraju u deset predstavničkih mandata tako da se broj osvojenih glasova dijeli brojevima 1, 2, 3, 4 itd. do 10 te se **dobiveni količnici razvrstavaju prema veličini, a onda se na deset najvećih rezultata raspodjeljuje deset mandata?**
a) Badenski sustav   **b) D'Hondtova metoda**   c) metoda izbornoga količnika
14. Na kojim se izborima prema Ustavu Republike Hrvatske odlučuje **o područnome predstavničkom tijelu građana grada Zagreba?**
na lokalnim izborima
15. U nekim afričkim diktaturama vlast na izborima traži potvrdu svojega djelovanja pa građanima **jamči izbornu pravo, ali ne i mogućnost i slobodu biranja jer nema namjeru prepustiti vlast drugima**. Kako se nazivaju opisani izbori? **nekompetitivni izbori**
16. Kako se naziva većina od **76 glasova** kojom je parlament sastavljen **od 151** zastupnika **izglasao povjerenje novim ministrima?**
apsolutna većina / većina glasova svih zastupnika
17. Kako se nazivaju izbori na kojima građani **biraju župane?** **lokalni izbori**

18. Koji se **izborni sustav** primjenjuje u Republici Hrvatskoj **ako se D'Hondotovom metodom** broj glasova birača pretvara u broj zastupničkih mjesta u Hrvatskome saboru? razmjerni ili proporcionalni
19. Kako se naziva skup **svih građana** s područja općine u kojoj se održavaju izbori za općinsko vijeće, a **koji imaju pravo izabrati svoje predstavnike?** biračko tijelo (općine)
20. Kojim se pojmom označava **jednoglasna odluka svih zastupnika u parlamentu** o nekome pitanju? konzensus/suglasje
21. Koja **dva uvjeta** moraju biti zadovoljena da bi građanin **bio evidentiran u popisu birača za predsjedničke izbore u Republici Hrvatskoj?** punoljetnost i državljanstvo
22. **Kojom se većinom** prema Ustavu Republike Hrvatske **bira predsjednik Republike Hrvatske?** većinom svih birača koji su glasovali / apsolutnom većinom
23. **U kojemu se izbornom sustavu** primjenjuje **D'Hondtova metoda** izračuna zastupničkih mandata? u razmjernom ili proporcionalnom

PITANJA OD 2021. – PROMJENA U DRŽAVNOJ Maturi

24. Državljeni koje zemlje mogu birati svoje predstavnike u Europskome parlamentu?
 a) Estonije   b) Norveške   c) Švicarske   d) Ukrajine
25. U Republici Hrvatskoj održavaju se slobodni demokratski lokalni izbori. Koje od navedenih obilježja čini opisane izbore kompetitivnima?
 a) Izborni postupak kontrolira vladajuća stranka.
 b) Za vlast se može natjecati više političkih opcija.
 c) Biračko pravo imaju samo državljani Republike Hrvatske.
 d) Ograničava se sloboda kandidiranja osamnaestogodišnjacima.
26. Vladin je dužnosnik, vozeći automobil bez valjane vozačke dozvole, skrivio prometnu nesreću u kojoj je ozlijeđen dječak. Prometni istražitelji upozoravaju da se radi o brojnim prekršajima i nemaru vozača, ali vlasti su odlučile ignorirati upozorenja istražitelja. Koju odgovornost u liberalno-demokratskoj državi treba snositi vladin dužnosnik iz opisanoga primjera?
 a) isključivo pravnu odgovornost
 b) isključivo političku odgovornost
 c) isključivo moralnu odgovornost
 d) pravnu, političku i moralnu odgovornost
27. Koliko se mandata raspodjeljuje na temelju glasova iz dijaspore na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor?
 a) dva   b) tri   c) pet   d) osam
28. U kojim su prostorima smještena biračka mjesta na kojima može glasati hrvatski državljanin koji se u vrijeme izbora za Hrvatski sabor zatekao u inozemstvu? u konzulatima i ambasadama RH / konzulatima RH / ambasadama RH / veleposlanstvima RH
29. Kako se naziva biračko pravo osoba koje su kandidati na izborima? pasivno (biračko pravo)
30. Kako se naziva pravni dokument u koji državljanin mora biti upisan kako bi ostvario svoje biračko pravo na dan izbora? popis birača
31. Kako se naziva postupak glasovanja u kojemu birači ne glasuju samo za stranačku listu, već i zaokružuju kandidata s te liste za kojega žele da uđe u parlament? preferencijsko / preferencijalno glasovanje
32. Koliki je najmanji postotak glasova birača koji moraju osvojiti stranačke izborne liste i nezavisne liste da bi ostvarile pravo na sudjelovanje u diobi zastupničkih mjesta u izbornoj jedinici u Republici Hrvatskoj? 5%

TOČNI ODGOVORI

1. c	13. b	24. a
2. a	14. na lokalnim izborima	25. b
3. b	15. nekompetitivni izbori	26. d
4. b	16. apsolutna većina / većina glasova svih zastupnika	27. b
5. b	17. lokalni izbori	28. u konzulatima i ambasadama RH / konzulatima RH / ambasadama RH / veleposlanstvima RH (sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava Republike Hrvatske u stranoj državi u kojoj prebivaju)
6. a	18. razmjerni ili proporcionalni	29. pasivno (biračko pravo)
7. a	19. biračko tijelo (općine)	30. popis birača
8. b	20. konsenzus/suglasje	31. preferencijsko / preferencijalno glasovanje
9. a	21. punoljetnost i državljanstvo	32. 5%
10. b	22. većinom svih birača koji su glasovali / apsolutnom većinom	
11. a	23. u razmjernom ili proporcionalnom	
12. c		